

SPRÅKNÄMNDEN FÖR FINLÄNDSKA TECKENSPRÅK – det 91:a mötet

tid torsdagen den 21 mars 2024, kl. 10.06–13.41

plats Zoommöte

närvarande:

medlemmar Sanna Paasonen ordförande
Pekka Pasanen
Thomas Sandholm
Lena Wenman

sekreterare Maria Andersson-Koski
Leena Savolainen

gäster Irja Seilola C. O. Malm-centret, § 6

tolkar Cecilia Hanhikoski
Eija Jääskeläinen

frånvarande:

medlemmar Janne Kankkonen
Laura Kanto
Mari Virtanen
Elin Westelund

PROTOKOLL

§ 1 Mötet öppnas

Ordföranden öppnade mötet kl. 10.06.

§ 2 Mötets laglighet och beslutsförhet

Ordföranden konstaterade att mötet var lagenligt sammankallat och beslutsfört.

§ 3 Mötets föredragningslista

Föredragningslistan godkändes utan ändringar.

§ 4 Justering av föregående mötesprotokoll

Vi justerade det finska och svenska protokollet från två föregående möten (det 89:e mötet 29.11.2023 och 90:e mötet 10.1.2024). De godkändes utan ändringar. Sammanfattningarna på finskt teckenspråk hade inte färdigställts och justeras på följande möte.

§ 5 Bemötande av Tommi Jantunens artikel

Vi behandlade sekreterarnas utkast till nämndens bemötande av Tommi Jantunens artikel [Onko suomalainen viittomakieli uhanalainen?](#) (Sv. "Är det finska teckenspråket hotat?", se möte 10.1.2024, § 4, beslut om att skriva ett bemötande). Utkastet benämner bemötandet som "en kommentar".

Som bakgrundsmaterial användes bland annat Finlands Dövas Förbunds bemötande som redan publicerats:

- på finska 14.2.2024 [Miksi emme saisi keskustella uhanalaisuudesta?](#)
- på svenska 8.3.2024 [Varför skulle vi inte få diskutera teckenspråkens hotstatus?](#)

Beslut 1

Vi beslöt att komplettera utkastet med ett stycke där vi kort belyser Teckenspråksnämndens roll inom teckenspråksfältet samt beskriver vilka faktorer nämnden strävar efter att beakta i samband med nämndsammansättning. Därtill beslöt vi om att göra små ändringar och tillägg. Alla ändringar och tillägg i texten justeras i nämndens Whatsapp-grupp. Då texten är godkänd gör språkrådgivarna på Finlands Dövas Förbund en översättning till finskt teckenspråk. Videon textas på finska och svenska och alla tre språkversioner publiceras på nämndens (Finlands Dövas Förbunds) webbplats. Sekreterarna hör sig för med Språkinstitutets webbredaktörer ifall bemötandet (kommentaren) också kan publiceras på Språkinstitutets webbplats.

§ 6 Lätt teckenspråk som stöd för integration: material

Irja Seilola gästade mötet för att presentera projektet Selvi som C. O. Malm-centret fått 25 000 euro i finansiering för av Bovallius-stiftelsen år 2021. Inom projektet ordnades två workshoppar med döva som flyttat till Finland. På den

första workshopen, som ordnades i samarbete med Dövas folkhögskola, klargjordes hurdan information döva inflyttare upplever sig behöva. På den andra workshopen låg fokus på hur information ska ges för att den ska nå målgruppen. Utöver de två workshopparna gjordes också intervjuer på mottagningscentraler runtom i Finland.

Projektets målgrupp var framför allt döva som redan i sitt hemland haft en svagare position än andra medborgare. Personer i målgruppen hade exempelvis inte fått gå i skola, varpå de nödvändigtvis inte hade läs- eller skrivkunskaper. En del av deltagarna hade heller inte fått möjlighet att lära sig teckenspråk i sitt hemland.

Workshopparna visade att döva efter sin ankomst framför allt önskade grundläggande information om livet i Finland. Sådan information var till exempel att vädret i Finland varierar mycket under året, hur man ska klä sig under olika årstider, hur man kan känna igen olika livsmedelsprodukter utan att läsa (finska) och hur man köper läkemedel från apoteket (behövs recept) och så vidare.

Inom projektet producerades sex videor som har publicerats i [Teckenspråkiga biblioteket](#) och på C.O. Malm-centrets [Youtube-kanal](#). Som ett resultat av projektets andra workshop producerades videorna som komprimerade snuttar på tydligt finskt teckenspråk. Enligt workshopdeltagarna möjliggör en begränsad informationsmängd att man kommer i gång och efterhand kan ställa fler frågor. Workshopdeltagarna föredrog tydligt tecknat finskt teckenspråk framför till exempel information på internationella tecken eller videoversioner på olika teckenspråk. De publicerade videorna kommer att förses med undertexter på lättläst finska.

För att göra videorna lättillgängliga tryckte projektet upp informationsblad med QR-koder till varje video. QR-koderna gör det möjligt att hitta videorna utan läs- och skrivkunskaper i finska eller något annat skrivet språk.

En fråga som togs upp i den efterföljande diskussionen var behovet av att sammanställa ett "Döv invandrare?"-informationspaket för Migrationsverket (Migri). Dessutom diskuterades [Hilma](#) – Stödcentret för funktionshindrade invandrares roll i integrationen av döva invandrare.

§ 7 Diskussion om medlemsval inför verksamhetsperioden 1.6.2024–31.5.2027

Vi diskuterade valet av medlemmar inför nästa treårsperiod. Av de nuvarande medlemmarna ställer 3–4 upp för följande verksamhetsperiod. Bland de nya medlemmarna ska en representera Yles teckenspråkiga nyheter och en Finlands Dövas Förbund (i enlighet med Språkinstitutets nya beslut). För att hitta 2–3

nya medlemmar upprättades en lista över potentiella kandidater. Då listan skrevs beaktades liksom förut de många olika urvalskriterierna för valet av medlemmar.

Förslagen till nya sammansättningar av Språkinstitutets fem språknämnder behandlas av Språkinstitutets delegation, varpå institutets direktör Leena Nissilä fattar besluten och utser medlemmarna.

Nedan redogörs i korthet för de urvalskriterier som Teckenspråksnämnden följer vid valet av nya medlemmar (en del av kriterierna utgår från lagstiftningen som berör Språkinstitutet).

En person kan sitta i nämnden under två på varandra följande mandatperioder, det vill säga i sammanlagt sex år. Om en person uppfattas som särskilt viktig med tanke på nämndens verksamhet kan flera perioder övervägas.

Urvalskriterier för medlemmar:

- Nämnden ska ha en jämn representation av män och kvinnor, eller minst 40 % av ettdera könet.
- Därtill ska följande finnas representerat i nämnden:
  - finskt teckenspråk
  - finlandssvenskt teckenspråk
  - de varianter av teckenspråk som används av dövblinda
  - olika orter
  - olika teckenspråkiga användningsdomäner (kunskaper, yrken)
  - olika aktörer (institutioner)
  - minst en medlem ska vara en forskare med doktorexamen
- Yles teckenspråkiga nyheter och Finlands Dövas Förbund har (sedan 1.6.2024) permanent representation i nämnden.

§ 8 Barns och ungas möjlighet att bli teckenspråkiga

På mötet 29.11.2023 fattade nämnden beslut om att fokusera på hur barn som bor geografiskt utspridd kan erbjudas teckenspråkiga miljöer.

Beslut 2. Vi beslöt att hålla ett kortare möte i maj för att ägna eftermiddagen åt en workshop om teckenspråkiga miljöer. Som workshoppens målsättningar uttalades att dela information och erfarenheter, sammanföra aktörer från olika

sektorer och hitta gemensamma lösningar för att erbjuda fler teckenspråkiga miljöer för barn och unga.

Som workshopdeltagare inbjuds personer som arbetar med barn och unga i skolor, organisationer och föreningar, samt föräldrar.

§ 9 Sammanfattning av workshop om anpassat teckenspråk 29.11.2023

Den 29 november 2023 kl. 12.30–17.00 ordnade Teckenspråksnämnden workshopen "Anpassat, modifierat, lätt teckenspråk... En workshop om anpassat teckenspråk som fenomen" (programmet finns i protokollet från [29.11.2023](#)). Sammanfattning från workshopen:

- 30 deltagare, varav 21 personer inte hörde till nämnden. De inbjudna deltagarna representerade ett brett spektrum aktörer som på något sätt arbetar med anpassat teckenspråk. I workshopen deltog också representanter för språkforskning.
- Workshopen spelades in och inspelningen kan på begäran fås för akademisk forskning (kontaktperson Leena Savolainen).
- Målsättningen var att sammanställa ett referat av workshopen diskussioner men på grund av nedskärningar i sekreterarnas arbetstid kunde detta inte genomföras.
- Danny de Weerd (Humak) har publicerat en [vlogg \(Selkokieli\)](#) där han tar upp några av workshoppens teman.
- Respons som tillfället fick med en utsänd webbenkät:
  - Den parallella användningen av finskt och finlandssvenskt teckenspråk utan tolkning var en intressant upplevelse för många. En del ansåg ändå att de inte kunde förstå allt som sades på workshopen.
  - På workshopen fanns det mer tid för helgruppsdiskussion än för diskussion i smågrupper. En del gillade arbetsformen medan andra önskat sig mer grupparbete.
  - Alla deltagare önskade sig motsvarande workshoppar i framtiden, antingen fortsättning på samma tema eller workshoppar om andra teman. Kommentarer om att "ingen längre ordnar liknande tillfällen" upprepades av flera vilket innebär att det finns ett behov för motsvarande sammankomster.

§ 10 Övriga ärenden

- a) Språkinstitutet ordnade ett gemensamt utvecklingsmöte för alla sina språknämnder i Språkinstitutets lokaler 20.12.2023 (se Språkinstitutets nyhet på

finska [21.12.2023](#)). Från Teckenspråksnämnden deltog Sanna Paasonen, Thomas Sandholm, Lena Wenman, Elin Westerlund och sekreterare Maria Andersson-Koski.

På det gemensamma mötet behandlades bland annat centrala frågeställningar inom varje språknämnd, samarbete mellan nämnderna och nämndernas arbetspraxis, synlighet och öppenhet. I mötet deltog också en representant för [expertgruppen för det karelska språket](#).

- b) Dövas riksomfattande kulturdagar ordnas i Helsingfors 10–12.5.2024.

Beslut 3. Vi beslöt att presentera nämndens verksamhet på Dövas kulturdagar 11.5.2024. Sanna Paasonen, Pekka Pasanen och Lena Wenman lovade ställa upp som nämndrepresentanter. Sekreteraren bokar bord.

§ 11 Meddelanden

- a) Statistik om studietolkning (se **BILAGA 1**) och en statistik uppdaterad med data för 2023 om antal av personer som har rätt till tolkning (se **BILAGA 2**).
- b) Doktorsavhandlingar
- a. Sivunen, Nina ([2023](#)). *Kuurojen turvapaikanhakijoiden kokemukset, multimodaalinen vuorovaikutus ja kielikäsitteiden muokkautuminen suomalaisessa turvapaikkaprosessissa*. Doktorsavhandling, Centralen för tillämpad språkforskning, Jyväskylä universitet.
  - b. Rantapää, Minna ([2024](#)). Supportive strategies used by family members and formal caregivers in social interaction with deaf people with dementia. Doktorsavhandling, Medicinska fakulteten, Helsingfors universitet.
- c) Övriga vetenskapliga artiklar
- a. Andersson-Koski, M., & Nordman, L. ([2023](#)). Translation as Language Making in Sign Language Revitalisation. E. Lillqvist, M. Eronen-Valli, V. Manninen, N. Nissilä, & E. Salmela (Red.), *Communicating with Purpose*. VAKKI Publications; Nr. 15: 10–27. Vakki.
  - b. Rissanen, T., Rainò, P. & Takkinen, R. ([2024](#)). Early Research on Finnish Sign Language: In the Footsteps of Great Role Models. *Sign Language Studies* 24 (2): 362–375. Gallaudet University Press.
- d) Plock ur Yles teckenspråkiga programutbud (en del program publicerade efter mötet 29.11.2023)

- [Julkalender lucka 7](#), BUU-klubben: inslag på finlandssvenskt teckenspråk börjar vid 1:27. Skådespelare: Janne Kankkonen. Publicerad på Yle Arenan 7.12.2023.
- [Finskt teckenspråk med Maisan och Luran](#), säsong 3, 4 avsnitt. Språk: finskt teckenspråk och finska, ingen textning. En samproduktion av Yle och Teckenspråkiga biblioteket, publicerad 30.11.2023.
- [Den underbara människan](#) (tolkat till finskt teckenspråk, teckensaktör Marko Vuoriheimo), 8 avsnitt. Publicerad på Yle Arenan 30.11.2023.
- Tävlingen för ny musik 2024: [UMK24 \(teckenspråkig referering\)](#), Yles finska nyhet [6.2.2024](#), Finlands Dövas Förbund nyhet [5.2.2024](#).
- [Nalle – vi tecknar på finskt teckenspråk och leker](#), 6 avsnitt. Språk: finskt teckenspråk och finska, ingen textning. Producerad av Yle, publicerad på Yle Arenan 12.2.2024.
- [Hur tar vi oss fram?](#) (tolkat till finskt teckenspråk), 5 avsnitt. Yle Arenan 24.1.2024.
- Pikku Kakkonen på teckenspråk, Yle Arenan.
  - [Jäljet lumihangessa](#) (Spåren i snön), 12.2.2024
  - [Joulualmistelut](#) (Julförberedelser), 15.12.2023
  - [Eskaritaidot](#) (Färdigheter i förskolan), 23.9.2023
  - [Heijastin](#) (Reflexbricka), 23.9.2023
  - [Supersankarileikki](#) (Leka superhjärte), 22.6.2023
  - [Juhlat](#) (Kalaset), 27.3.2023
- [Kropp- och känslöfostran på teckenspråk](#) (översättning till finskt teckenspråk: Aino Laiho). Yle Arenan 22.6.2023.
- "Jag är både den döva Sigrid och den hörande versionen av mig själv" [23.9.2023](#). Himlaliv, Yle Arenan.
- Efter nio, [avsnitt 8](#): Sauli Koskinen: Jag såg ögon lysa i pannlampans sken, vid 30:19 börjar en intervju med Robin Hänninen som berättar om uppdraget att fungera som programvärd för direktsändningen av UMK. Yle Arenan 11.3.2024.

- e) Humak ([2024](#)). Viittomakielen päivä 12.2. – Julkaisemme vloggeja viittomakielestä koko viikon ajan (sv. Teckenspråksdagen 12.2 – Vi publicerar vloggar om teckenspråk hela veckan)
- Danny de Weerd: [Viittomakieli ja monikielisyys](#) (Teckenspråk och flerspråkighet)
  - Arttu Liikamaa: [Viittomakielen tulkkauksen loppukoe ja työelämäpätevyys](#) (Slutexamen för teckenspråkstolkning och arbetslivsfärdigheter)
  - Danny de Weerd: [Selkokieli](#) (Lätt språk)
  - Danny de Weerd: [Kieli ja modaliteetti](#) (Språk och modalitet)
- f) Två videor om svenskt teckenspråk.
- 15 minuter på teckenspråk. Vem har makten över teckenspråket? [11.3.2024](#). SVT, Sverige.
  - Hur bildas nya tecken? – DJUPDYK. [27.11.2023](#). UR (Utbildningsradion), Sverige.
- g) I slutet av oktober publiceras den första delen av finlandssvenskt teckenspråkskorpus vid Jyväskylän universitet. Mer information om publiceringstillfället ges senare.

§ 12 Följande möte

Följande möte hålls förmiddagen 10.5.2024 (med start kl. 10). På eftermiddagen ordnas en workshop om teckenspråkiga miljöer.

§ 7 Mötet avslutas.

Ordförande avslutade mötet kl. 13.41.

Vid protokollet

Justerat av

Maria Andersson-Koski

Sanna Paasonen

Sekreterare

Ordförande

Bilaga 1. § 11 Meddelanden, a) Statistik om studietolkning.

Tulkkien lukumäärä tulkin resurssin ja tulkin osaamisalueen mukaan v. 2014-2023

- tulkin resurssitieto on saatavilla vuodesta 2018 alkaen.
- vuosina 2018 ja 2021 muutettiin tulkkilaston poimintaehtoja

	Tulkkien määrä yht.	kokopäiväiset	osa-aikaiset	seminaaritulkkkaus	TYÖELÄMÄTULKKAUS
2014	816			519	655
2015	861			523	671
2016	867			525	674
2017	878			529	679
2018	798	547	261	497	581
2019	797	509	297	494	590
2020	806	516	360	490	596
2021	749	544	223	477	560
2022	719	613	295	500	585
2023	782	561	243	482	579

Lisätietoa / tulkkien lukumäärä

- tilastotietoja on saatavilla vuodesta 2014 alkaen
- tilasto on muodostettu tulkin osaamisalueen mukaan
- opiskelutulkkaustietoa ei ole suoraan poimittavissa, mutta tulkin tietoihin tallennetaan esimerkiksi osaamisaluetieto "kongressi- ja seminaaritulkkkaus"
- tulkin resurssitieto on saatavilla vuodesta 2018 alkaen
- vuosina 2018 ja 2021 muutettiin tulkkilaston poimintaehtoja

Nämä tilastotiedot on saatu Kelan analytiikkayksiköstä 27.2.2024.

Käytetyt opiskelutulkaustunnit 2018–2023

Viittomakieli

	Yhteensä käytetyt tunnit	suomi	ruotsi	tieto puuttuu	muu
2018	96540	92385	4155		
2019	101177	96430	4747		
2020	78541	73903	4595	44	
2021	82230	76895	5147		188
2022	79167	75305	3862		
2023	71401	69163	2238		

Kirjoitustulkaus

	Yhteensä käytetyt tunnit	suomi	ruotsi	tieto puuttuu	muu
2018	5806	5437	369		
2019	4217	3925	291		
2020	7099	6741	357		
2021	7337	6315	834		188
2022	5492	4917	575		
2023	2906	2786	120		

Lisätietoa / käytetyt opiskelutulkaustunnit

- tilastotietoja on saatavilla vuodesta 2016 alkaen

- kirjoitustulkaustuotteita ei ole eriteltävissä muista tulkaustuotteista ennen vuotta 2018

Nämä tilastotiedot on saatu Kelan analytiikkayksiköstä 27.2.2024.

Myönteisen tulkkauspäätöksen saaneet (henkilöiden lukumäärä vuosittain)

	Yhteensä	kuulovammaiset	kuulonäkövammaiset	puhevammaiset
2010	188	170	10	8
2011	177	163	9	5
2012	170	159	6	5
2013	139	122	7	10
2014	152	120	7	25
2015	142	118	6	18
2016	160	129	3	28
2017	147	118	8	21
2018	148	112	10	16
2019	178	144	9	25
2020	137	115	6	16
2021	137	113	7	17
2022	109	87	10	12
2023	101	79	5	17

Myönteisen tulkkauspäätöksen saaneet (henkilöiden lukumäärä ikäryhmittäin)

	yhteensä	10-14v	15-19v	20-24v	25-29v	30-34v	35-39v	40-44v	45-49v	50-54v	55-59v	60-64v	65-69v	70-74v	75-79v
2010	188	1	62	49	27	18	11	7	6	6	0	1	0	0	0
2011	177	0	34	40	29	26	16	16	12	1	2	0	1	0	0
2012	170	0	51	33	19	23	14	15	5	4	4	0	1	0	1
2013	139	0	28	26	21	11	12	16	9	8	7	0	0	1	0
2014	152	0	38	36	15	17	14	8	9	6	6	1	0	2	0
2015	142	0	26	39	18	12	16	12	8	7	3	0	0	1	0
2016	160	0	42	36	17	21	13	15	8	3	2	2	0	1	0
2017	147	0	27	35	24	16	12	14	6	7	1	4	0	1	0
2018	148	0	32	29	26	16	17	12	6	4	3	2	0	0	1
2019	178	0	34	26	22	17	20	25	15	12	3	3	0	0	1
2020	137	0	29	22	20	12	10	17	12	7	5	2	0	0	1
2021	137	0	25	20	21	22	12	20	6	6	2	1	1	0	1
2022	109	0	26	17	13	9	15	10	10	5	4	0	0	0	0
2023	101	0	26	17	9	11	16	9	7	4	2	0	0	0	0

Myönteisen tulkkauspäätöksen saaneet (henkilöiden lukumäärä hankinta-alueittain)

	Etelä-Suomi	Itä-Suomi	Lounais-Suomi	Länsi-Suomi	Pohjois-Suomi	YHT.
2010	70	24	39	31	24	188
2011	72	20	33	27	25	177
2012	64	26	41	25	14	179
2013	60	18	31	21	9	139
2014	61	16	36	20	19	152
2015	120	0	0	0	22	142
2016	123	0	0	0	37	160
2017	119	0	0	0	28	147
	UUSIMAA	ITÄINEN	KESKINEN	LÄNTINEN / POHJANMAA	POHJOINEN	
2018	50	8	33	27 / 16	14	148
2019	78	14	28	45 / 5	8	178
2020	66	12	15	34 / 7	3	137
2021	67	8	17	26 / 12	7	137
2022	51	6	18	15 / 8	10	109
2023	56	6	9	18 / 5	6	101

Myönteisen tulkkauspäätöksen saaneet (saajan kielivalinta)

	yhteensä	SUOMI	RUOTSI	MUU
2010	188			
2011	177	174	3	
2012	170	162	8	
2013	139	134	5	
2014	152	145	7	
2015	142	137	5	
2016	160	155	5	
2017	147	144	3	
2018	148	141	7	
2019	178	172	6	
2020	137	126	11	
2021	137	126	10	1
2022	109	103	6	
2023	101	96	5	

Lisätietoa / myönteisen opiskelutulkkauspäätöksen saaneet

- muuttujasta "saajatyyppi" voi erotella kuulo-, kuulonäkö- ja puhevammaiset
- koulutusteesta ei ole saatavilla tilastoja
- tiedon muodostuminen "hankinta-alueesta" on vaihdellut eri vuosina
- asiakkaan kieli-tietoa ei ole saatavilla vuodelta 2010

Nämä tilastotiedot on saatu Kelan analytiikkayksiköstä 27.2.2024.

